

ע"פ 30047/01/15 - ת ע נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים - י' נועם, ר' פרידמן-פלדמן ומ' בר-עם

ע"פ 30047-01-15 ת ע נ' מדינת ישראל

ת ע

המערער

ע"י ב"כ עו"ד ד' עמר

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק-דין

השופט י' נועם:

1. לפנינו ערעור על גזר-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט י' מינטקביץ), בת"פ 40081-10-13. בהכרעת-דין מיום 8.5.14 הורשע המערער בעבירות שלהלן: איומים - לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - החוק); התנהגות פרועה במקום ציבורי - לפי סעיף 216(א)(1) לחוק; והעלבת עובד ציבור - לפי סעיף 288 לחוק. ההרשעה ניתנה על-יסוד הודאתו של המערער, במסגרת שני כתבי-אישום שהוגשו נגדו, הן בתיק הנ"ל והן בת"פ 40319-10-13. בגזר-הדין, שניתן ביום 24.12.14, נידון המערער כדלהלן: לחודשיים מאסר על-תנאי, שלא יעבור בתוך שלוש שנים עבירת איומים; ל-20 ימי מאסר על-תנאי, שלא יעבור בתוך שנתיים עבירת התנהגות פרועה במקום ציבורי או העלבת עובדי ציבור; לשירות לתועלת הציבור, בהיקף של 180 שעות; ולפיצוי שתיים מעדות התביעה בת"פ 40319-10-13, בסכום של 1,500 ₪ לכל אחת. בנוסף הוטל על המערער צו מבחן לתקופה של שנה.

הודאתו של המערער ניתנה בגדרו של הסדר-טיעון, לפיו הוסכם כי המשיבה תעתור לשירות לתועלת הציבור ולפיצוי המתלוננות באישום הראשון, זאת בכפוף לקבלת תסקיר חיובי משירות המבחן; וכי המערער יהיה חופשי בטיעונו לעונש.

2. על-פי עובדות כתב-האישום בת"פ 40319-10-13, ביום 1.2.13 הגיע המערער למרפאה על-מנת כדי להחליף תחבושת בידו. רופא במקום הנחה את המערער להירשם בדלפק הקבלה בטרם קבלת טיפול, אך המערער סרב להישמע להנחיותיו באומרו: "השרמוטה הזו עם הפרצוף שלה תחבוש לי את האצבע?". משביקשה מזכירה רפואית מהמערער לחדול מהתנהגותו, ואמרה לו כי עליו להתבייש במעשיו, החל המערער לגדף את המזכירה הרפואית ואמר

לה: "תסתמי את הפה, זונה", וכן איים עליה כי "יקרע לה את הצורה", וכי "לאחר שיטפל בה, היא תזדקק לכירורג פלסטי". כתוצאה ממעשיו של המערער, נאלצה האחות לצאת מחדרה במהלך טיפול. לאחר שהמזכירה הרפואית רשמה את המערער בדלפק הקבלה, ניגש המערער לארון הציוד הרפואי, המצוי בעמדת הצוות הרפואי, והחל לפתוח מגירות ללא היתר מצוות המרפאה, בחפשו אחר תחבושות. הוא המשיך לחפש תחבושות במגירות למרות שהמזכירה הרפואית ביקשה ממנו מספר פעמים לחדול ממעשיו ולצאת מעמדת הצוות הרפואי. בגין מעשים אלו הורשע המערער, כאמור, בעבירות איומים והתנהגות פרועה במקום ציבורי.

על-פי עובדות כתב-האישום בת"פ 40881-10-13, ביום 8.4.13 עוכב המערער על-ידי שוטר תנועה, בשל חשד לביצוע עבירת תעבורה. המערער גידף את השוטר במילים בוטות: "כל המשפחה שלי שוטרים, אני אוציא אותך קטן, בן זונה, מזדיין יא משועמם", ובהמשך הוסיף: "יא מזדיין, יא חתיכת אפס, אתה כזה קטן, כולה שוטר בן שרמוטה". בהמשך, לאחר שהמערער עוכב על-ידי השוטר, בשל סירובו להתלוות אליו לתחנת משטרה, אמר המערער לשוטר: "אתה יכול ללקק לי...". בגין מעשים אלו הורשע המערער בעבירת העלבת עובד ציבור.

3. המערער הנו בן 31, נשוי ואב לילדה. עד לאירועים הנדונים, תפקודו היה נורמטיבי, ואין לחובתו הרשעות קודמות. מתסקיר שירות המבחן עולה, כי המערער סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות מלאה, ושירת שירות צבאי מלא כלוחם קרבי בצנחנים. עם סיום השירות הצבאי עבד המערער במשך כשנתיים כמאבטח, ובהמשך - סיים תואר ראשון במנהל עסקים ב"מכון לנדר", בהצטיינות. לאחר לימודיו עבד כמנהל ייבוא במפעל מזון במשך ארבע שנים, אך פוטר מעבודתו על-רקע חיכוכים במקום העבודה. עוד עולה מהתסקיר, כי העבירות בוצעו בתקופה שבה היה נתון המערער במשבר נפשי, מחמת קשיי הסתגלות לחיי הנישואין וקשיים בהתמודדות עם פיטוריו. בתקופה זו סבל הלה מהתקפים חרדתיים ובהמשך - דיכאוניים, אשר טופלו על-ידי רופא המשפחה בתרופה נוגדת דיכאון וחרדה. כיום הוא עובד באופן יציב ותומך באמו החולה. בתסקיר הראשון, מיום 15.9.14, ציין שירות המבחן כי המערער התקשה לקבל אחריות מלאה על מעשיו, הציג עצמו כקורבן לנסיבות ושלל נכונות לקבל סיוע טיפולי במסגרת שירות המבחן, כמו-גם יכולת לבצע צו שירות לתועלת הציבור. לאור האמור, נמנע שירות המבחן בתסקיר הראשון מלהמליץ על אי-הרשעה בדין, והמליץ על הטלת מאסר על-תנאי, קנס ופיצוי למתלוננים.

על-פי החלטת בית-המשפט, הכין שירות המבחן תסקיר משלים בעניינו של המערער. בתסקיר המשלים מיום 18.12.14, ציין שירות המבחן כי המערער שיתף פעולה בשיחות טיפוליות, והביע חרטה על מעשיו, כמו-גם אמפתיה לנפגעות העבירה. שירות המבחן התרשם ממוטיבציה של המערער לשינוי דפוסי התנהגותו, תוך התגייסות להליך טיפולי-

שיקומי במסגרת שירות המבחן. לאור האמור, ולנוכח העובדה שהמערער ביצע את העבירות בתקופה שבה היה נתון במשבר נפשי, אגב תופעות של חרדה ודיכאון, ראה שירות המבחן לנכון לשקול בשנית את שאלת ההרשעה בדין, זאת, בין-השאר, בשל "היתכנות לפגיעה קונקרטית בפרנסתו, שכן הוא מנסה להתקבל היום למערך הכבאות". על כן המליץ שירות המבחן בתסקיר השני להסתפק בצו שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה, בצד צו מבחן לשנה.

4. בגזר-דינו התייחס בית-משפט קמא לחומרת מעשיו של המערער כלפי הצוות הרפואי, בצינו כי אין מקום לגלות סבלנות או סלחנות כלפי מי שמגלה יחס מחפיר, כפי שגילה המערער, כלפי אנשים שתפקידם לסייע לנזקקים לטיפול רפואי; ובהתחשב במכלול הנסיבות, קבע כי מתחם הענישה ההולם בגין האישום הראשון נע בין מאסר על-תנאי ושירות לתועלת הציבור לבין מאסר בפועל לריצוי של ממש. בכל הנוגע לאישום השני, ציין בית-משפט קמא, בין-היתר, כי מעשיו של המערער מלמדים על זלזול בחוק ובגורמי אכיפת החוק; וסבר כי מתחם העונש ההולם לגבי אישום זה נע בין מאסר על-תנאי לבין מאסר קצר בעבודות שירות. בכל הנוגע לקביעת העונש המתאים, הביא בית-משפט קמא בחשבון את הודאתו של המערער, ואת תפקודו החיובי והנורמטיבי עד למעידות הפליליות הנדונות, את הרקע לביצוע העבירות - עת סבל המערער ממצוקה נפשית בתקופה הרלבנטית, ואת קבלת האחריות למעשים והנכונות להשתלב בהליך טיפולי. נסיבות אלו הצדיקו, לשיטתו של בית-משפט קמא, השתתפות עונש מתאים המצוי ברף הנמוך של מתחמי הענישה. עם זאת, לא מצא בית-משפט קמא מקום להימנע מהרשעה; זאת בעיקר בשל הנסיבות החמורות של האירוע במרפאה, והעובדה שהמערער נכשל בהתנהגות פלילית דומה בשתי הזדמנויות נפרדות. בנוסף ציין בית-משפט קמא, כי לא מצא שתיגרם פגיעה קונקרטית במערער כתוצאה מהרשעתו, בעוצמה שעולה על חומרת המעשים; והוסיף והעיר, כי כוונתו של המערער לבקש להצטרף לשירותי הכבאות אינה יכולה להצדיק הימנעות מהרשעה בדין. בשולי הדברים, העיר בית-משפט קמא, כי אינו משוכנע שההרשעה תחסום את דרכו של המערער להצטרף לשירותי הכבאות, ככל שיימצא מתאים מהבחינות האחרות להצטרף למערך כיבוי האש. על-כן השית בית-משפט קמא על המערער את העונשים שצוינו לעיל.

5. בהודעת ערעור מפורטת מלין המערער נגד הרשעתו בדין. הוא גורס, כי שגה בית-משפט קמא עת החליט להרשיעו בניגוד להמלצה המפורטת של שירות המבחן, וחרף הנסיבות הייחודיות שבעטיין נקלע לביצוע העבירות, באירועים ספונטניים, ללא תכנון מוקדם. בהקשר זה הדגיש ב"כ המערער, כי העבירות בוצעו בתקופה שבה היה נתון מרשו במשבר נפשי וסבל מחרדה ודיכאון; והוסיף וציין, כי המערער נעזר מזה כשנה וחצי בתרופה נוגדת דיכאון ובמעקב רפואי פסיכיאטרי, בין-היתר על-רקע ביצוע העבירות הנוכחיות והבנתו שהוא זקוק לסיוע והתערבות רפואית-פסיכיאטרית. לגרסתו, ראוי להסתפק במקרה הנדון בסיום ההליך ללא הרשעה בדין, זאת לנוכח - נסיבותיו האישיות של המערער, תפקודו הנורמטיבי בעבר, יחסו לביצוע העבירות, הבעת חרטה כנה על התנהגותו, הסבירות הנמוכה להישנות

המעשים בעתיד, וההערכה לפיה הרשעה בדין תחסום בפניו אפשרויות תעסוקה בעתיד - בכלל, ובשירותי הכבאות - בפרט.

6. ב"כ המשיבה גורסת, כי אין עילה להתערב בגזר-דינו של בית-משפט קמא, ממכלול טעמיו.

7. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ראו למשל: ע"פ 1880/14 עמעש נ' מדינת ישראל (19.11.14); ע"פ 448/14 מדינת ישראל נ' אזולאי (24.11.14); וע"פ 4235/14 ראדאד חאטיב (3.2.15)). נפסק, כי גדרי ההתערבות האמורים נותרו על כנם גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 7430/13 שחרוך טוחסונב נ' מדינת ישראל (3.3.14); וכן ראו: ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (5.8.13); וע"פ 3151/13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.14), בפסקה 10).

הכללים בסוגיית ההימנעות מהרשעה התוו בפסיקת בית-המשפט העליון. נפסק, כי ניתן להגיע בגזר-דין לתוצאה של אי-הרשעה "רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה" (ר"ע 432/85 גדעון רומנו נ' מדינת ישראל (21.8.85)). ההלכה הפסוקה מורה, כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהתקיים שני גורמים מצטברים: "ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים..." (ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337, 342 (1997)). עוד נקבע בפסיקה, כי בכל הנוגע לנאשמים בגירים, "רק נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר תצדקנה סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך הרשעת העבריין" (ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3) 685 (2000); וכן ראו: ע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 869 (2004)). בשורה ארוכה של פסקי-דין נקבע, כי הימנעות מהרשעה של מי שאשמתו הוכחה, הנה בגדר "חריג שבחריגים" והיא "תיעשה אך במקרים יוצאי דופן" (ראו למשל: ע"פ 8528/12 אליין ציפורה נ' מדינת ישראל (3.3.13), והאסמכתאות המפורטות שם). באשר לשאלה, האם עצם ההרשעה עלולה לפגוע "פגיעה חמורה" בשיקומו או בעתידו של הנאשם, נפסק כי על בית-המשפט להשתכנע, כי "הפגיעה הקשה שתיגרם לנאשם בעטייה של הרשעה, אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית המועטה שזו תניב" (ע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון

23.7.09)). עוד נפסק, כי בבוא בית-המשפט לבחון את הנזק העלול להיגרם לנאשם "יש להתייחס לנזק מוחשי-קונקרטי, ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות, על פיהן עלול להיגרם לנאשם נזק כלשהו בעתיד" (ע"פ 8528/12 בעניין אלירן צפורה לעיל; וכן ראו ע"פ 2862/12 מילמן נ' מדינת ישראל (24.1.13)); וכי על הנאשם העותר לאי-הרשעתו, להציג "חשש ממשי כי הטלת אחריות בפלילים תחבל בסיכויי שיקומו... ובחזרתו לדרך הישר" (רע"פ 7720/12 פלוני נ' מדינת ישראל (12.11.12); וכן ראו: רע"פ 3589/14 שרון לוזון נ' מדינת ישראל (10.6.14)). כן הודגש, כי את הטענות בדבר פגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי השיקום, יש לבסס בתשתית ראייתית מתאימה (רע"פ 7224/14 משה פרנסקי נ' מדינת ישראל (10.11.14)).

לא מצאנו, כי לפנינו מקרה חריג שבו נפלה טעות מהותית בגזר-הדין, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה, באופן המצדיק את התערבות ערכאת הערעור. בית-משפט קמא הביא בחשבון את כל השיקולים הרלבנטיים, הן בקביעת מתחמי הענישה ההולמים, והן בקביעת העונש המתאים בתוך המתחמים. התנהגותו המחפירה של המערער כלפי עובדי ציבור, בשתי הזדמנויות, הן כלפי עובדי המרפאה, והן כלפי שוטר המופקד על אכיפת החוק, ראויה לגינוי בדרך של הרשעה בדין; זאת משיקולי גמול, וכן מטעמים של הרתעה אפקטיבית - אישית וכללית. גם אנו, כמו בית-משפט קמא, לא מצאנו כי העבירות ונסיבות ביצוען מאפשרות לוותר במקרה הנדון על הרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה הנוגעים לאינטרס הציבורי. בנוסף, לא מצאנו כי הרשעה בדין עלולה להסב פגיעה חמורה בשיקומו של המערער, או שייגרם לו נזק מוחשי וקונקרטי ככל שההרשעה תיוותר על כנה; ובפרט כאשר הטענות בדבר החשש לפגיעה קונקרטית לא נסמכו על תשתית ראייתית. זאת ועוד: במסמך שצירף ב"כ המערער בעניין המכרז הפומבי לגיוס לוחמי אש לשירותי הכבאות צוין, כי הקבלה לתפקיד כרוכה, בין-השאר, ב"היעדר עבר פלילי, שמבחינת מהותו, חומרתו, או נסיבותיו אין המועמד ראוי לשמש כלוחם אש". ניכר, אפוא, כי שאלת התאמתו של המערער להתקבל לשירותי הכבאות, ככל שהלה יגיש את מועמדתו לשמש כלוחם אש, תוכרע לנוכח נסיבות ביצוע העבירות, כמצוין בתנאי הקבלה האמורים. מכלול הנסיבות לקולא, שפורטו על-ידי הסנגור בהודעת הערעור ובטיעוני לפנינו, קיבלו את ביטויים ברכיבי הענישה, אך אין בהן כדי להצדיק ביטולה של ההרשעה.

8. ממכלול הטעמים האמורים, הערעור נדחה.

המזכירות תמציא עותקים מפסק-הדין לבאי-כוח הצדדים ולשירות המבחן.

ניתן היום, ו בניסן תשע"ה, 26/03/2015, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

משה בר-עם, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, שופט